

PESTI FŐTEMLPOM

SPIRITUÁLIS KÖZÖSSÉGI LAP

IV. évfolyam 29. szám

2018. március

Tartalom

- Lélekújulás
- A Nagyhét liturgiája
- Húsvét: a Szeretet kinyilatkozása
- Két ima a szentség-imádásra
- A 117. zsoltár kulcsszavai
- Templomunk új zeneigazgatója
- Zsidóság, kereszténység, iszlám
- II. János Pál pápa Európa jövőjéről
- Hírek, események
- Balogh Zoltán versei
- Programjaink

BELVÁROSI NAGYBOLDOGASSZONY FŐPLÉBÁNIA

1056 Budapest, Március 15. tér 2. T: 318 3108 belvarosiplebania@gmail.com

Lélekújulás

Napjaink embere számára az egyéni lelki üdv kérdése teljesen közömbössé, sőt elutasítottá vált. Unott és unalmas keresztényekkel találkozunk, akik maguk sem lelkesek az ügy hallatán. Mintha olyan, követelményekkel terhes elvárásrendszer következményéről lenne szó, amely értelmetlen és elvonja az evilági boldogulástól és boldogságtól erőinket. Ráadásul, a kifejezés olyan bizonytalan, jövőbe tolt célra mutat, amely értelmezhetetlen a mában élő számára. A lelki üdv és a boldogság szembekerültek egymással, így logikus a következtetés: szabaduljunk meg az előbbtől és fordítsuk erőinket az itt és most megszerezhető siker elérésére.

Itt azonban az ember egy megdöbbenő élménnyel találja szembe magát. Minél aktívabban törekszik saját boldogsága megteremtésére, az annál messzebbre kerül tőle. Ezenfelül senki nem kerülheti el személyes életünk legnagyobb ellenségével, a halállal való találkozást, s azt, hogy a „megsemmisülés” kudarcot jelent mindenki számára.

Az apostoli egyház ereje nyilvánvalóan abban volt, hogy átélte a végső dolgok felé irányuló feszültséget, hiszen várta Urát, aki megígérte jövetelét. A fiatal keresztény közösség számára a cél tehát nem valami, hanem valaki volt. Az üdv nem egy annyira nem is óhajtott állapot, hanem a Vele, Jézussal való találkozás és egyesülés, communio. A reá való várakozás feszültsége adta mindennapi életük dinamikáját, lendületét, határozta meg vágyaikat. Reményük jól megalapozott volt, hiszen komolyan vették Urunk, Jézus szavait, tetteit, üdvhozó jelenléte ajándékait. Az őskeresztény hívő ezekre igényt tartott, értékelte ezen lelki, természetfölötti javakat és élni tudott velük. Tudta az odafönt valókra irányítani figyelmét, képes volt áldozatot hozni, volt értelme az életének, mert Krisztusnak kedvében akart járni. Képes volt erőfeszítések árán építeni a földi hazát, mert

tisztában volt vele, hogy általa az égi hazát is építi, amely végső célunk és maradandó városunk, melyet nemcsak emberkéz épít, hanem közös mű: Isten és ember (én) együttes alkotása. Boldog tudott lenni „Krisztusban” s általa testvért látott embertársában, felebarátjában. Képes volt megújulni fáradozása közepette, mert volt küldetésdata, és felelősségvállalása a környezetében élőkért.

Csak valakiért érdemes élni, valamiért nem. Ez az oka annak, hogy nem veszítette el kedvét. Nem a jóléti társadalom eltárgyasító puhánysága motiválta őket, amely már semmit sem akar, hiszen lényegében mindene megvan. Egy új használati eszköz megszerzése csak ideig-óráig ösztönöz, majd megszokjuk és érdektelenné válik. A siker utáni törekvés addig lelkesít, amíg a környezete az illetőt meg nem unja, és el nem fordul tőle, vagy amíg érdekesnek mutatkozik, majd gyorsan lecserélik, mert akadt valaki új vagy fiatalabb. A szórakozás, az egyre erőszakosabb és hangosabb behatások, impulzusok előbb-utóbb inkább fárasztanak, semmint felüdítenek. Az élvezetelv érvényesítése kiégést eredményez, hiszen ha már valaki „túl van mindenben”, akkor semmi nem jelent valódi újdonságot, igazi örömet. A társadalmi folyamatok, a félelmet keltő történések, a negatív hírek szorongást keltenek. Az ideológusok, a manipulátorok által támasztott bizalmatlanság a társadalom szereplői között rossz közérzetet, ingerült türelmetlenséget és alulteljesítést eredményez. Sorolhatnánk tovább korunk jelenségeit, melyek a reményt távolra űzik a nem keresztényektől, s a hitünk ajándékozta többlet jelentősége, megint előtűnik.

Végül, az egyéni lelki üdv nem választható el a mindenség megújulásától. A beteljesedés az egész teremtett világ megújulása, mely Isten műve: „Íme, újjáalkotok mindent.” Mivel az ember alapvetően közösségi lény is, s ezt a keresztény nép komolyan veszi, ezért az individualizmus mérge, mely mindenbe behatol, a valódi krisztushívőben nem pusztít. Jézus megígérte: hogyha tanítványai mérget isznak is, az nem árt nekik. Az újjáteremtő, föltámadt Úrral való találkozás és eggyé válás mind az egyén, mind a közösség számára az újrakezdés lehetősége, lelkünk fiatalságának forrása.

Zoltán atya

A Nagyhét liturgiája

Március 25.

VIRÁGVASÁRNAP

**10:00 óra szentmise körmenettel,
barkaszenteléssel, passióval**

Michael Haydn (1737-1806): Missa tempore
Quadragesimae

Tenebrae factae sunt – motetta gregorián Passió

Közreműködik a Budapesti Énekes Iskola

(Művészeti vezető: Bubnó Tamás és Mezei János)

és a Belvárosi Főplébániatemplom kórusa

(Művészeti vezető: Gesztesi-Tóth László)

11.30-12.00 A Budapesti Énekes Iskola koncertje

a templom oldalbejárata előtti téren,

a „Bach mindenkinek” fesztivál keretében

16:00 óra olasz nyelvű szentmise

17:00 óra „Bach-forrás”

Rohmann Ditta csellóművész koncertje az
altemplomban

18:00 óra angol nyelvű szentmise

20:30 óra szentmise

Március 28. NAGYSZERDA

**17:00 óra szentmise,
utána Lamentáció**

Március 29.

NAGYCSÜTÖRTÖK

**10 óra Krizmaszentelési szentmise
a Szent István Bazilikában**

**18:00 óra Szertartás Bíró László
püspök atya vezetésével**

Maurice Duruflé: Ubi caritas

Gregorio Alberti: Miserere

Közreműködik a Budapesti Énekes Iskola

és a Belvárosi Főtemplom kórusa

**utána Lamentáció majd szentség-
imádás éjfélig az altemplomban**

(az örökimádás ezen a napon szünetel)

Március 30. NAGYPÉNTEK

15:00 óra Keresztút

**18 óra Szertartás Bíró László püspök
atya vezetésével**

Gregorián János passió; G.V. Palestrina: O vos

omnes; T. L. d Victoria: Popule meus

Casparini: Adoramus te Christe

Lamentáció

Ómagyar Mária siralom

Közreműködik a Budapesti Énekes Iskola

és a Belvárosi Főplébánia kórusa

**(az örökimádás ezen a napon
szünetel)**

Március 31.

NAGYSZOMBAT

20:00 óra Feltámadási szertartás

**(az örökimádás ezen a napon
szünetel)**

Április 1.

HÚSVÉTVASÁRNAP

**10:00 óra ünnepi szentmise
körmenettel Bíró László püspök
atya vezetésével**

Joseph Haydn: Nelson mise

Közreműködik a Savaria Barokk Zenekar és

az Octovoice Énekegyüttes

(műv. vez. Geiger György) Ducza Nóra

szoprán, Bakos Kornélia alt,

Szerekován János tenor, Jekl László basszus.

Vezényel: Németh Pál

16:00 óra olasz nyelvű szentmise

18:00 óra angol nyelvű szentmise.

20:30 óra szentmise

**(az örökimádás ezen a napon
szünetel)**

Április 2.

HÚSVÉTHÉTFŐ

10:00 óra szentmise

17:00 óra szentmise

**(az örökimádás ezen a napon
00:00 órakor újra indul!)**

GYÓNTATÁS:

Nagycsütörtökön: 14-17 óráig

Nagypénteken: 9-12 óráig és 14-17
óráig

Nagyszombaton: 9-12 és 14-18 óráig

Húsvét

A Szeretet kinyilatkoztatása

A kinyilatkoztatásnak, vagyis Jézus Krisztus istenembségének, az azt tárgyaló krisztológiának és az abból leszármaztatott igazságok megfogalmazásának, a dogmatikának a megállapításai érdekes módon olyan viták során bontakoztak ki, amelyeket az eretnekségek, vagyis tévedésnek bizonyult állítások indítottak el. Ilyen volt például már a 2. század elején Markion állítása, aki megkülönböztette az Ószövetség igazságos, haragvó Istenét és az Újszövetség irgalmas Istenét, megkérdőjelezve ezzel a Biblia teljes tanúságtételét, vagyis az üdvtörténet egységét. Ez a korabeli vita a keresztény hit alapkérdését vetette fel, és nem is váratott magára sokáig az egyházatyák mai napig mértékadó, határozott válasza, amely az ó- és újszövetségi bibliai kánon egységét, az egy Isten üzenetét hangsúlyozza, aki egyszerre igazságos és irgalmas. Markion – és sok más eretnecség – tévedésében mindig van egy mozzanat, amely nagyon fontos és mély igazságot szeretne érvényre juttatni, de azt egyoldalúan teszi. Ebben az esetben Isten irgalmasságának feltétlen hangsúlyozásáról van szó, amely Isten legalapvetőbb tulajdonsága, és amelyet újra és újra középpontba kell állítanunk, ahogyan azt Szent II. János Pál pápa is tette, Fausztina nővér és „elődei”, Sienai Szent Katalin és Lisieux-i Szent Teréz inspirálására. De hogyan lehet Isten egyszerre igazságos és irgalmas?

A válasz megkísérlése során nem tekinthetünk el az istentan fejlődésétől, és annak azon végső megállapításától, amely többnyire reflektálatlanul, de a hívő gondolkodásában jelen van, vagyis hogy Isten maga mint Lét transzcendens, minden dolog felett áll, és nem keveredik össze panteisztikusan (mely szerint Isten azonos a világgal) vagy panenteisztikusan (mely szerint a világ Isten „része”) világlelekként a világgal ahogyan ez a nagy keleti vallásokban van. Amihez tehát az emberi gondolkodás eljuthat az az, hogy a transzcendens Lét és a hit Istene, vagyis a

gondolkodás és a hit nem mondhat ellent egymásnak. Ez nagyszerű belátás és vezérelv a teológia számára, amelyet egykönnyen nem adhatunk fel. Csakhogy ennek a belátásnak „ára” is van, mégpedig nem is kicsi. Ugyanis ha a transzcendens és teremtő Isten lényegét tekintve világ felett áll, nem változhat, nem szenvedhet, akkor hogyan lehet irgalmas és igazságos teljességgel a világon kívülről?

Erre a kérdésre Tertullianus az ókorban egy kérdéssel válaszolt: „*mi köze van Jeruzsálemnek Athénhoz?*”, azaz, ahogy aztán Blaise Pascal fogalmazta meg a 18. században *Memorial* c. művében: a filozófusok Istene nem a Biblia, Ábrahám, Izsák és Jákob Istene.

Ha azonban a Biblia Istenét eloldjuk a filozófia Istenétől, a gondolkodás és hit ellentmondás-mentességétől, akkor fennáll a veszély, hogy a teológia gettóba zárja önmagát. A megoldás inkább abban áll, hogy a filozófiai létértelmezést a bibliai istenértelmezés felől mélyítsük el, vagyis a szentháromságos Istent szeretetként való értelmezés felől. Eszerint Isten, az Atya szeretete nem más, mint az ő természete, belső lényege. Isten maga a Lét, de az a Lét, amelyik megosztja, elajándékozza önmagát, és szétárad a szeretetben. Vagyis Istent csak Krisztus fényében lehet helyes módon megismerni. Ezzel nem adjuk fel, hanem teológiai szempontból konkretizáljuk a filozófia istenértelmezését.

Mindezekből következik, hogy Isten irgalmassága feloldhatatlan benső összefüggésben áll igazságosságával. De mivel az irgalmasság Isten alaptulajdonsága, az igazságosságot kell az irgalmasságból kiindulva értelmeznünk és nem fordítva, vagyis nem úgy, hogy egy konkrét esetben Isten irgalmasságot gyakorol. Az ateizmus Isten mindenhatóságának és jóságának összeegyeztethetlenségére vonatkozó vádjára azt válaszolhatjuk tehát, hogy Isten mindenhatósága éppen nem az ellenállhatatlanság önkényes bevetésében, hanem a kíméletben, a megbocsátás-ban, irgalmasságának megnyilvánulásában mutatkozik meg.

Ha az irgalmasság Isten kifelé megnyilvánuló alaptulajdonsága, akkor ez előjele annak, ami előtt az egész üdvtörténet áll. Hogyan értelmezzük akkor Isten egyetemes üdvakarata (pl. 1Tim 2,3) és az ítélet, a pokol valósága (pl. Ter 2,16 k.) közötti ellentmondást? A Biblia mindkét üzenetet hordozza.

Az ítéletről és a poklóról szóló bibliai kijelentéseknek hosszú hatástörténetük van. Két szélsőséges felfogás kétféle mentalitáshoz vezetett a történelemben. A keresztény művészet pokolábrázolása (pl. Michelangelo nagyszerű freskója a Sixtus- kápolnában, egyes prédikátorok félel-

met keltő indulata problematikus szerepet játszik a jámborság történetében. Éppen ez vezetett egy ellentétes irányú mentalitásváltáshoz, a pokol lehetőségének tagadásához, amely azonban nem kevésbé problematikus, nem beszélve arról, hogy ellentétben áll a bibliai és dogmatikus igazsággal.

Az egyik oldalon ezt a kérdést lehet feltenni: „csak nem lehetséges, hogy a mindenható Isten egyetemes üdvakarata korlátba ütközik az emberen, és végül Isten akarata nem érvényesül? A pokol üzenete vajon nem helyezi hatályon kívül az irgalmasság bibliai üzenetét, amely kétségtől az elsődleges?” A másik oldalon ez a kérdés merül fel: „hogyan érvényesül Isten igazságossága és szentsége, és mit jelent akkor a kereszt kemény realitása? Nem az emberi felelősség lebecsülése, a szabadság figyelmen kívül hagyása lenne ez, újabb igazságtalanság az áldozatokkal szemben?”

A bibliai, egymásnak ellentmondó kijelentések olyan határon vannak, melyeknek ellentétét nem tudjuk feloldani egy magasabb szinten. Gondolhatunk arra például, hogy az egyetemes üdvösséget hordozó kijelentések a remény kijelentései mindenki számára, de nem jelentik minden ember üdvösségre jutását. Másik oldalról, a pokolra vonatkozó kijelentések egyetlen emberről sem, különösen az emberiség többségéről nem akarják kijelenteni, hogy tényszerűen a pokolra jutnak. Az egyház soha senkiről sem jelentette ki, hogy örök kárhozatra jutott. Mindkét típusú kijelentést komolyan kell vennünk. Isten minden ember üdvét akarja, de nem az emberek nélkül. A megtérésre és a hitre való hívás esetében tehát életéről és haláláról való döntésről van szó.

Ha nemcsak valamiféle egyensúlyt tételezünk a megmentő irgalmasság és az ítélő igazságosság között, akkor állítanunk kell, hogy az emberi elutasítás „nem”-e nem állhat egyenrangú

lehetőségként Isten emberre mondott „Igen”-jével. Az utolsó szó valamiképpen – úgy hogy az igazságosság mégsem szenved csorbát – Isten irgalmasságának előbbreválóságáé kell, hogy legyen.

Isten szabadsága, akárcsak az ember szabadsága, és különösen a kettő viszonya titok, de az biztos, hogy Isten nem kerüli ki az emberi szabadságot. Az emberi szabadságról tudjuk, hogy emberi szinten is csak egy másik ember szabadságával való találkozásban jelenik meg. Ebből nyilvánvaló, hogy az emberi szabadság Istennel való viszonyában is, az Ő kegyelmi ajánlatával szembesülve, annak erejében döntheti el, hogy akarja-e fogadni vagy vissza akarja utasítani azt. Szent Teréz Benedikta, Európa társvédőszentje, egyházdoktor, ebből kiindulva, Istennek az embert „körüludvarló” ajánlatában „találta magát”, és ezt úgy próbálta leírni, mint az embernek Isten irgalmas szeretete által történő „rászedését”, és az Ő oldaláról minden ember üdvösségének elvi lehetőségét.

Az egyetlen válasz tehát, ami megmarad számunkra a bibliai tanúságtétel alapján, az a Jöistén mérhetetlen irgalmába vetett feltétlen bizalom. Soha nem hagy fel azzal, hogy számunkra kikutathatatlan utakon körüludvarolja az embert, és nyitva hagyja az üdvösség lehetőségét mindenki számára, aki alapvetően kész a megtérésre, és belépve a húsvét misztériumába, megbánja bűneit. Ezt szimbolizálja, pontosabban mutatja meg a tisztítóüzre vonatkozó tanítás is, amely éppen Isten végtelen irgalmasságának és igazságosságának, vagyis szeretetének jele azok iránt, akik végérvényesen nem döntöttek ellene.

BL

Két ima a szentségimádásra

1. „Leborulva áldlak, láthatatlan Istenség. Kenyér és bor színében elrejtett emberség. Noha itt nem láthat, meg nem tapasztalhat az emberi gyengeség”. Hálát adunk ezért az isteni ajándékért, amely egyedül méltó a Te isteni bölcsességedhez és teremtői hatalmadhoz. A kenyérbe rejtőztél, mert ez mindenkinek ismerős táplálék és nem vagy idegen tőlünk. Aztán beszédes szentség is, mert a te teremtői gondolatodból született a búzamag. Ez pedig élő valami, mint Te is Élő Isten vagy, ráadásul éltető tápláléknak szántad. Azt is mondja, hogy rengeteg munka s égből jövő eső eredménye, így isteni adomány, meg emberi termék egyszerre. Benne van egész emberi történelmünkben, amelyről Te gondoskodtál, hogy az ember a maga erőfeszítésével

és áldással gondoskodhasson embertársairól, s szeretteiről. Mindenben Téged áldunk és hálásan köszönjük.

2. A liszt önmagában ehetetlen por. A hozzá kevert víz és élesztő ragasztja össze. A kemence tüze kell hozzá, hogy valóban kenyérré lehessen. A Szentlélek műve az átváltoztatott kegyér. A Te szereteted műve az Oltáriszentség és az áldozók közössége. Ez éppen az Utolsó vacsorán született a te önfeláldozó keresztdáldozatod előtti estén. Köszönjük, hogy már akkor is ránk gondoltál, és kijelentetted, hogy „Ez az én Testem, mely értetek adatik áldozatul”. Nem hiába hirdetjük halálodat és feltámadásodat, amíg el nem jössz.

Herpy György atya

A 117. zsoltár kulcsszavai

1(Alleluja!) Adjatok hálát az Úrnak, mert jó: irgalma örökké tart. 2Mondja Izrael háza: irgalma örökké tart.

3Mondja Áron háza: irgalma örökké tart.

4Mondják, akik félik az Urat: irgalma örökké tart.

5Az Úrhoz kiáltottam szorongattatásomban, meghallgatott és tág teret adott nekem.

6Az Úr velem van, nem félek, ember mit árthatna nekem? 7Az Úr velem van, segítségemre jön; ellenfelem szégyenben marad. 8Jobb az Úrnál keresni oltalmat, mint az emberekre számítani. 9Jobb az Úrnál keresni menedéket, mint fejedelmekre építeni.

10A pogányok mind körülvettek, de az Úr nevében eltiportam őket. 11Minden oldalról szorongattak, de az Úr nevében eltiportam őket. 12Úgy rontottak rám, mint a méhrajok, úgy lobogtak, mint a tűz a bozót alatt, de az Úr nevében eltiportam őket. 13Megütöttek, nagyon megütöttek, összeestem, de az Úr segített. 14Bátorítóm és erősségem az Úr, ő lett szabadítóm. 15Halljátok, mekkora az örömujjongás az igazak sátraiban: „Az Úr jobbjára erősnek bizonyult,

16az Úr magasra emelte jobbját, igen, az Úr jobbjára erősnek bizonyult.” 17Nem halok meg, hanem élek, és hirdetem az Úr tetteit. 18Megfenyített az Úr, igen, megfenyített, de nem szolgáltatott ki a halálnak.

19Tárjátok ki nekem az igazság kapuit, bemegyek, hogy hálát adjak az Úrnak. 20Ez az Úrhoz vezető kapu, az igazak mennek be rajta.

21Hálát adok neked, mert meghallgattál, te lettél szabadítóm. 22A kő, amit az építők elvetettek, szegletkövé lett.

23Az Úr vitte végbe ezt: csodálatos dolog a szemünkben. 24Ezt a napot az Úr szerezte: ujjongjunk és örüljünk benne!

25Uram, küldj szabadulást, Uram, adj áldást és kegyelmet! 26Áldott, aki az Úr nevében jön! Az Úr házából megáldunk titeket. 27Az Úr az Isten, az ő fénye világít nekünk. Álljatok be a menetbe, legyen zöld ág a kezetekben, egészen az oltár szarváig!

28Istenem vagy, hálát adok neked, Istenem, hálaénekekkel dicsőítelek!

29Adjatok hálát az Úrnak, mert jó: irgalma örökké tart.

A keresztyén biblíamagyarázat alapvető szabálya, hogy az különböző korok és helyek – bizonyos szempont szerint – hasonló eseményeit és személyeit kapcsolatba hozza egymással a bennük elrejtett alapvető isteni üzenetet keresve. Ezt annak alapján teheti meg jogosan, hogy mindkét szövetség ugyanannak az Istennek műve, aki az emberiség történelme folyamán egyetlen üdvösségtervet akar megvalósítani, fokozatosan kibontakoztatva annak egyes fázisait, az újabbakat a korábbiakra építve. Így, az ószövetségi személyek és események előképei az újszövetségi beteljesedésnek. Az egyházatyákkal mondhatjuk: az Újszövetség az Ószövetségben rejtőzködik, az Ószövetség pedig az Újszövetségben tárul fel. Ezért a keresztyén zsoltározó a következő módon értelmezi a 117. zsoltár alapfogalmait.

1-4 vers: **Izrael** – az Egyház, Isten új választott népe, királyi papsága; **Áron háza**: felszentelt papság; **akik az Urat félik** – az Egyház összes tagja, minden megkeresztelt, és akik a vágykeresztség révén lelkileg tagjai az Egyháznak

5. vers: **szorongatás** – a lelki, kegyelmi életet fenyegető tényezők: a Sátán és a világ támadása, de saját bukott természetünk is (a szemek-, a test kívánsága, az élet kevésége); **tágasság** – Isten fiainak szabadsága, megváltottsága, ami a már itt, a földön megkezdett örökkévalóság

6-7 vers: **velem az Úr** – bele kell értenünk az Emmanuelról, a megtestesült Istenről szóló izajási jövendölést és az általa végbevitt megváltást

7-10 vers: **ellenség** – elsősorban nem az emberi rosszakaróm, hanem a Sátán, a világ (mely elvakít, és Isten helyébe akar lépni) valamint saját,

rosszra való hajlamunk; **fejedelmek** – a világ értékrendje szerinti erősek, sikeresek, gazdagok, befolyásosak; **lenéznek ellenségeimre, elvesztém őket** – nem más emberekkel szembeni gőg, hanem lelki harc a kísértések, saját gyarlóságok ellen, **önmegtagadás, aszkézis, ami nélkül nincs lelki béke**

13-14. vers: **elesés** – elbukni a kísértésben, Isten, lélek, kegyelem ellen

dönteni, bűnbe esni; **üdvösség** – lelki egészség, szabadság, jólét

17 vers: **halál és élet** – ha a lélek élni akar Krisztussal, előbb meg kell halnia a bűnnek Krisztussal, ez a misztikus halál életté válik, nélküle pedig a kárhozat örök halálává állandósulna

19 vers: **igazak** – a bűnbeesés óta mindenki bűnös, legfeljebb csak a megváltás által lehet megigazult; **igazság kapui, az Úr kapuja** – a megigazultak lakóhelye elsősorban maga Krisztus, aki a megigazultság forrása, kapuja, temploma; másodsorban az Egyház melynek fizikai megjelenése a földi templom és a liturgikus ünnepnap

21-25 vers: **Kő** – a Messiás, akire az Egyház temploma épül; **Nap** – az üdvösség megvalósulásának napja, az örökkévalóság el-nem-múló jelene; **Aki jön** – utalás az Úr Pázkájára, átvonulására

27 vers: **ünnep** – az üdvösség napjának jelenvalóvá tétele térben és időben; **oltár** – az Újszövetség mindig megújuló áldozata

P. Kovács Ervin Gellért OPraem

Templomunk új zeneigazgatója

Nagyon hálás vagyok, hogy e gyönyörű templom új zeneigazgatója lehetek és büszke vagyok arra, hogy ezt a megtisztelő tisztséget nyílt pályázat útján nyerhettem el. Örülök, hogy mindazt a tapasztalatot, amit eddig megszereztem, olyan helyen kamatoztathatom, ahol igény is van az értékes egyházzeneire. A pályázat kiírása és lebonyolítása nem hagy kétséget afelől, hogy ez az igény őszinte és szívből jövő volt.

A Zeneakadémián szereztem orgonaművész-tanári diplomámat, mellette a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karán karvezetést is tanultam, ahol 2000-ben végeztem. Ezt követően 2001-től 2003-ig a francia kormány ösztöndíjasa-ként előbb Lyonban, majd a párizsi konzervatórium-ban folytattam orgona tanulmányaimat. Hazatérve elvégeztem a Zeneakadémia doktoriskoláját. Értekezésem címe: Isten, Ember és Természet harmóniája a barokk orgonaépítészetben. 2006 óta a gödöllői Premontrei Gimnáziumban tanítok orgonát, zeneelméletet és az iskola kórusának egyik művészeti vezetője is vagyok. 2001-től 2018-ig a Kassai téri Szentlélek templom és a Vajdahunyadvári Jáki-kápolna orgonistája voltam.

A Belvárosi templom zeneigazgatójaként legfontosabb feladatommak a liturgia szolgálatát tartom. Ezt a szolgálatot állította középpontba Harmath Artúr, az elmúlt évszázad kiváló magyar egyházzenesze is, aki 1922-38 között volt templomunk karnagya s akinek munkássága példaértékű számomra. De itt kell megemlékeznem Liszt Ferencről is, aki a plébánia és a templom visszatérő, nagyon megbecsült vendége volt és aki legtöbbször ebben a templomban vezényelte műveit. Kettejük közös hagyatéka a gregorián ének és a belőle kivirágzó klasszikus vokálpolyfónia újrafelfedezése volt, amit mindketten a musica sacra egyfajta ideáljának tartottak. Ugyanakkor elől jártak abban is, hogy kortárs zene is gazdagítsa a liturgiát. Liszt Ferenc egyházi muzsikája hagyományörző, de formabontó is egyben; benne van a gregorián egyszólamúság és a vokálpolyfónia újraértelmezése is, mindez Liszt saját, egyéni nyelvén fogalmazva.

A liturgikus zene énekhangra alapul, a legszebb hangszer pedig nem más, mint az emberi hang. Éppen ezért nagyon fontosnak tartom a kórus újjászervezését. Ők segítenek majd abban, hogy az egyházzene legszebb dallamai hétről-hétre gazdagítsák a liturgiát. Az új kórus első megszólalása a Nagyhéten lesz majd. Ezúton szeretném megszólítani a jó hangú, kottaolvasó híveket, hogy vegyenek részt a kórus munkájában!

Hagyomány és megújulás: e kettő dolog jellemzi majd tehát a templom új zenei életét már a Nagyhéten is, ahol a gregorián passió mellett elhangzik majd Tomás Luis de Victoria spanyol reneszánsz szerző megrendítő "Popule meus" motettája, de Maurice Duruflé 20. századi szerző "Ubi caritas" c. műve is. Virágvasárnap Michael

Haydn ritkán hallható Missa Quadragesimae c. miséjét énekli majd a Budapesti Énekes Iskola Bubnó Tamás és Mezei János vezetésével, akik évek óta tevékenyen részt vesznek a templom zenei életében és akikre a továbbiakban is nagyon számítok majd. Húsvétvasárnap pedig, szintén a templom zenei hagyományaihoz igazodva, felhangzik majd Joseph Haydn Nelson miséje a Németh Pál vezette Savaria Barokk együttes tolmácsolásában.

Ha az énekhang az első, akkor az egyház második legkedvesebb hangszere természetesen az orgona. A belvárosi templom nagyorgonája rendkívül értékes hangszer. 79 regisztere és több mint ötezer sípja nagyon sok lehetőséget rejt magában. Azon fogok munkálkodni, hogy ennek az orgonának minél több arcát fedezhessük majd fel. Ebben partnerünk lesz a Zeneakadémia orgona tanszaka is, akikkel szoros kapcsolatot szeretnék kialakítani, bemutatkozási lehetőséget kínálva a fiatal művészeknek. Első ilyen alkalom 2018. május 14 lesz, amikor Zsilka Alan diplomahangversenyét hallgathatjuk meg templomunkban. De ők fognak segíteni olyan orgonakíséretes művek előadásában is, melyek eszébe a vezénylés az én feladatom lesz.

A liturgikus szolgálatokon túl templomunk egyházzenei koncerteknek is helyet ad. A templomot hosszú távon a főváros első számú egyházzenei központjává szeretném tenni; ebbe a koncepcióba nagyon jól illeszkedik a Szent Efrém férfikar Orientale Lumen sorozata, aminek következő koncertjeit is nagy várakozás előzi meg. De rendkívül izgalmas Rohmann Ditta Bach-sorozata is az altemplomban, melynek még három hangversenye következik.

Még egyszer köszönöm a bizalmat és mindenkinek áldott Húsvétot kívánok!

Dr. Gesztesi-Tóth László

Zsidóság, iszlám, kereszténység

eltérések a monoteista vallásokban

A zsidó-, a keresztény- és a mohamedán vallások, melyeket az egy és egyetlen Istenbe vetett hitük alapján monoteista világvallásoknak nevezünk, hitüket isteni kinyilatkoztatáshoz és Szent Könyvhöz – Szentíráshoz – kötik, és együttesen vallják Ábrahámot hitük ősatyjának. Ugyanakkor azonban, a kinyilatkoztatásnak mint Isten önközlésének értelmezésében lényeges különbségek mutatkoznak közöttük.

A zsidó vallás és a kereszténység közötti kötelék megkívánja, hogy a kinyilatkoztatás zsidó értelmezésének nagy figyelmet szenteljünk. Éppen közös örökségünkéből, a meghívás-, kiválasztottság- és elhivatottság egyesítő aljából kiindulva rajzolódik ki az eltérő keresztény értelmezés.

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a zsidó vallás napjainkra egymástól nagyon eltérő hitirányzatokra tagolódott. Az ortodox zsidó vallás kitart a Tórának közvetlen isteni kinyilatkoztatásként való értelmezése mellett, melyet Isten Mózeshez intézett, szóban vagy írásban. Kinyilatkoztatásról azonban a héber Biblia nem szó szerinti értelemben beszél, nem mint Isten lényegének általa történt közléséről, hanem jelenvalóságának megnyilvánulásáról, mely közvetítőkre, egyes emberekre irányul. A teremtésben az egész világra kitágított tekintet ezzel szűkül le Izrael népének kiválasztására, törvényelőírások kinyilatkoztatására, melyeknek befogadása azonban Isten epifániáját feltételezi, tehát az Ő jelenléte a jámbor, a Törvény szerint élő zsidó számára valóságos. A törvénykönyv arról tesz bizonyosságot, hogy Jahve felfedi magát tetteiben a teremtéstől egészen addig, amíg szövetséget köt Izrael népével: vagyis a világ felett uralkodó Isten Izrael Istene. Istennek ezt az önkinyilatkoztatását azonban az Ószövetség maga nem értelmezi lényegének felfedéseként, hanem mint az „egy és egyetlen Isten” megnyilatkozását, akit Izraelnek imádnia kell.

A 19. században keletkezett zsidó liberális reformvallás(ok), mely(ek) követőik száma szerint jelentős többségben vannak, ettől jelentősen eltérnek. A kezdeti liturgiai megújulásra való törekvés összekapcsolódott az újkori fejlődési eszme felé történő nyitással, és a vitathatatlan etikai monoteizmus hittételének kivételével az örökség többi elemét mélyrehatóan ártelmeztek. A Messiás-ígéretet már nem Megváltóra, hanem az emberiség (ön)megváltására vonatkoztatják, kinyilatkoztatás alatt folyamatos történetet értenek, mely a múlt és jövő között állandó jelen, s mint ilyen, Jahve üdvösségszerző jelenvalóságának bizonyítéka. A saját bibliai forrásait nem tartják isteni eredetűnek.

S bár most zsidó vallásról beszélünk, mégis, mint nagyon is fontos és befolyásos felfogást, meg kell említeni azt az ön maga ellentétébe fordult jelenséget, amelyet ma világosan láthatunk, vagyis

amely mindezeket ateista, vallásellenes, ugyanakkor önjelölt messiási alapállásból vallja magáénak és nem kis erőbedobással akarja megvalósítani a kultúra, és a politika világ színpadján.

Az iszlám szerint az isteni kinyilatkoztatásnak az ember számára egyetlen hozzáférhető formája a Koránban található meg, melyben Isten a lényegét nyilatkoztatja ki, ami azonban éppen az, hogy az Ő lényege az ember számára hozzáférhetetlen: „Mert Isten megmarad hozzáférhetetlen fényességében, a Paradicsomban is csak annak mutatkozik meg, akinek akar és akkor, amikor ő akarja, még az istenfélők jutalma sem az, hogy Istennél a mennyben lehetnek, hanem olyan helyen élhetnek, ahol bőség van és öröm, és sok víz, tej, bor, méz, gyümölcs, és minden, ami a testi jólétet szolgálja.” Az iszlám szerint tehát Isten lényege az ember számára alapvetően hozzáférhetetlen, amiből az következik, hogy az embernek Isten képviselőjében felelősséget kell vállalnia a teremtésért, az ember az „Isten utóda”, de semmi esetre sem képmása.

Az, hogy Isten lényege muzulmán nézőpont szerint hozzáférhetetlen, alapvető eltérést jelent a kereszténységtől a bűn értelmezésében. Ugyanis, ha Isten a lényegét nem nyilatkoztatja ki, akkor az emberi tévedések, gyarlóságok nem irányulhatnak Isten, csak az isteni törvények ellen. Az ember (mármint a muzulmán ember) semmiképpen sem szakadhat ki az Isten-utódként kapott megbízatásából, csak egyetlen esetben: ha elhagyja a muzulmán közösséget, ami egyúttal a halálnak való kiszolgáltatottságot jelenti, mert a lelke már halott. A bűn és a megváltás tehát az iszlámban – logikusan – nem kap helyet, Isten mint Szentháromság, Jézus Krisztus mint Megváltó számára nem értelmezhető.

A Korán tekintélye, és verseinek abszolút érvényessége nem annak tartalmára vonatkozik, mivel az szükségszerűen emberi értelmezés, ami elfedi magát az isteni üzenetben. A tekintély alapja az eredeti arab szöveg pontos, szó szerinti megfogalmazása. Ebből ered Mohamed sajátos, kizárólagos, összetéveszthetetlen szerepe.

Az eredeti bibliai üzenetet ugyanis – muzulmán meggyőződés szerint – az emberi értelmezés elferdítette. Isten ezért újra és újra prófétákat küldött, hogy az Ő akaratát eredeti formában hirdessék. Jézust is ezek közé a próféták közé sorolják, akit az iszlám szerint Isten ígéjének is szabad nevezni, mivel jelentősége rendkívüli, ami már abban is megmutatkozott, hogy csodásan, szűztől született. Életének befejezését, kereszthalálát mint tényt, tehát a megváltást az iszlám azonban kifejezetten tagadja.

Mohamed, aki az isteni kinyilatkoztatást utolsó prófétaként hallotta, azt le is írta, ezért üze-

nete végső érvennyel marad hiteles, ő a próféták pecsétje, a Korán pedig a Biblia igazságtartalma megítélésének kiigazító mércéje. Az iszlám szerint tehát a kinyilatkoztatás annyiban isteni, amennyiben a Koránban írásban lefektették.

A II. Vatikáni Zsinat megfogalmazása szerint a keresztény kinyilatkoztatás egyetlen, eredeti forrása nem a Szentírás írott szövege, nem is a hagyomány, hanem személy, Krisztus maga, akinek isteni személy-léte az Atyával való egységben áll. Ő az egyetlen forrás, Isten megszólalása, amelyből a hagyomány és az abban keletkezett Írás két folyója ömlik, melyekből a kinyilatkoztatást megismerjük, de ezek Krisztus alá rendelt források. Hírt adnak a valóságról, de nem azonosak vele. (Ezért nem fogadható el a *sola scriptura*, vagyis a Szentírást egyetlen forrásnak valló elv.) Az ó- és újszövetségi szentírás krisztológiai egységben van, vagyis az Ószövetség a jelentését csak Krisztus fényében kapja meg. Az Ószövetség Krisztus nélkül befejezetlen és

érthetetlen, az Újszövetség pedig nem létezhet Ószövetség nélkül. A Szentírás kialakulása, benne az értelmezési és „újraolvasási” folyamatok éppen, hogy nem az isteni üzenet eltorzításai, hanem az igazság egyre teljesebb, szenvedélyes felfedése.

A keresztény kinyilatkoztatás tehát maga Krisztus, az ő személye, aki életével és halálával a felfoghatatlan, és az is maradó Isten lényegét mégis kinyilatkoztatta, azt, hogy Ő a Szentháromság, a Szeretet. A kinyilatkoztatás elfogadása pedig az Ő személyével való kapcsolat, egyesülés a hitben, A hit egyenlő azzal, hogy Krisztus bennünk lakik, és fordítva, ha Krisztus bennünk lakik, az a hit.

Nem csodálkozhatunk azon, hogy ezt más vallások – melyek igazságtartalma ennek az egy igazságnak a fényéből részesedik – érthetetlennek tartják, mivel azokban nem létezik a keresztény személyfogalom, ami érthető, de nem megérthető misztérium, hitünk szent titka.

BL

II. János Pál pápa látomása Európa jövőjéről

Mauro Longhi, az Opus Dei prelátusa egy rendezvényen II. János Pállal kapcsolatos emlékeiről beszélt. A most 68 éves Mauro Longhi az Opus Dei tagja, a Klérus Kongregációja egykori munkatársa. Diákkorában, 1985 és 1995 között gyakran elkísérte II. János Pál pápát nagyobb túrákra, illetve síelni.

Mauro atya a pápát misztikusnak tartja, aki társalgott a Szűzanyával, és akinek prófétai látomásai voltak. Minderről az észak-olaszországi Biennóban található Szent Péter és Pál-remeteségben beszélt; a rendezvényen készült videó Mauro atya sajnálatára felkerült a YouTube-ra, ahonnan az „iszlamista invázió” hívószónak köszönhetően bejárt számos portált.

1992-ben II. János Pál egyszer Mauro arról számolt be Mauro atyának, hogy különös látomása volt Európa jövőjéről: „Mondd el ezt azoknak, akikkel találkozol majd a harmadik évezred Egyházában. Úgy látom, az Egyház halálos sebet kap valamitől. Mélyebb, fájdalmasabb sebet, mint amiket ebben az évezredben szenvedett el – utalt a pápa a kommunizmusra és a náci diktatúrára. – Iszlamizmusnak hívják. Előzőnlík Európát. Láttam a hordákat, melyek nyugatról keletre indulnak – majd sorolta az országokat, kezdve Marokkótól, Líbián át Egyiptomig, és tovább, kelet felé. – Előzőnlík Európát; Európa olyan lesz, mint egy pince: régi relikviák, félhomály, pókhálók. Családi ereklyék. Nektek, a harmadik évezred Egyházának kell megállítani az inváziót. Nem fegyverekkel, az már nem lesz elegendő, hanem a hitetekkel, amelyet hitelesen éltek meg.”

Mauro Longhi további érdekes történeteket is felidézett, például hogy II. János Pálnak egyszer a Szűzanya azt mondta: „A háború nem vallások között lesz, hanem ateisták és hívők között, azok között, akik Isten nélkül élnek, és a hívők között.”

II. János Pál pápa sokat tett a keresztény–muszlim vallásközi dialógus előmozdításáért; ő volt az első katolikus egyházfő, aki látogatást tett egy mecsetben (2001-ben, Damaszkuszban). 2003-as Ecclesia in Europa kezdetű apostoli buzdításában így fogalmazott:

„Különösen fontos a tisztességes kapcsolat az iszlámmal. Ezt a dialógust, miként az elmúlt években már többször fölmerült az európai püspökökben, »okosan, a lehetőségek és határok pontos ismeretében és Istennek minden gyermekére vonatkozó üdvöztő terve iránti bizalommal kell folytatni«. Többek között szem előtt kell tartani a mélyen keresztény gyökerű európai kultúra és az iszlám gondolkodás közötti különbséget.

Forrás: Vatican Insider; Catholic Herald/Magyar Kurír

Hírek, események

A Szent Korona visszaadásának 40. évfordulója alkalmából január 5-én számos közéleti személyiség jelenlétében tartott ünnepségen David J. Kostelancik az USA ideiglenes ügyvivője mondott ünnepi köszöntőt. A megjelent egyházak képviselői röviden hálát adtak az Úrnak, áldást kértek a Szent Korona hazahozatalában közreműködőkre, és a megjelentekre, az USA-ra és Magyarországra. Dr. Osztie Zoltán plébános úr felhívása alapján a megjelentek közösen imádkozták el „Miatyánk” –ot, majd Szózat hangjaival fejeződött be az ünnepség.

Testvéregyházunk a kárpátaljai Rahói Katolikus Plébánia iskolás gyermekei számára adott át Zoltán atya iskolaszerekből összeállított adományt, melyet plébániánk híveinek támogatása tett lehetővé. A főleg írószerekből álló küldeményt Mikulyák László plébános atya Beregszászon vette át küldöttségünkől.

A Rahói Katolikus Plébánia Énekkara látogatott el hozzánk és adott koncertet templomunkban január 12-én.

Nagy érdeklődéssel kísért előadást tartott körünkben Justo Antonio Lofuedo atya, aki az örökimádás bevezetését több országban – így hazánkban is – kezdeményezte, és a megvalósításban tevékenyen közreműködött.

Jose Antonio atya a szentségimádás és a csend elválaszthatatlan kapcsolatára hívta fel a figyelmet.

Az üldözött keresztények államtitkárságának meghívására William Shoumi jordániai püspök atya látogatott el hazánkba, aki ebből az alkalomból templomunkban a január 21-én, vasárnapon koncelebrált és prédikált a Magyar Katolikus Rádió által közvetített szentmisén

Rohmann Ditta csellóművész Johann Sebastian Bach szülő műveiből válogatott programmal harmadik alkalommal tartott hangversenyt altemplomunkban

A Kent College (Canterbury, Egyesült Királyság) kórusának koncertjén a Budapest-Belvárosi Nagyboldogasszony Főplébánia-templomban Lauridsen, Tavener, Britten, Rutter, Leighton, Poston, Grieg, Bruckner kórusművei hangzottak el

Balogh Zoltán versei

Judás

*Judás, az egy a tizenkettő közül,
a kétségbeesés bűne vitte,
a végzete felé,
az agya csak azt, mondogatja,
zakatolja egyre, elárultam,
elárultam,
lába, sötét gondolatoktól terhelve,
csak vitte, csak vitte,
zsebében, harminc arany
az áruló jutalma, mormolja szája,
kiégett lelkiismerete csak vitte,
csak vitte végzete felé.*

Péter a tagadó

*A tagadó Péter,
a háromszor nemet mondó,
bűnét sirató,
keserves sírásra fakadó,
önmagát vállaló,
könnyeivel áztató.
bűnét felismerő,
önmagára találó,
emberi gyarlóságaival küszködő,
megtérő.*

Pilátus

*Pilátus kezeit mossa,
feleségétől jött álma,
figyelmeztetése nem hagyja,
lelkiismerete mardossa,
elbocsátani Jézust szándéka,
de a nép haragja, morajlása,
ellenszenvtől visszhangzott,
feszítsd meg, feszítsd meg kiáltotta,
Pilátus a népnek beszédjét hallotta,
szavait megfogalmazta, döntéssé
formálta,
a szél visszhangozta, Pilátus a kezeit
mossa,
Jézust a feldühödött népnek
kiszolgáltatta.*

Szentendre 2003.január 11.

A PLÉBÁNIA PROGRAMJAI

2018. április - május

- április 3. 18 ó Elváltak és Egyedül Élők
szentmiséje találkozója
- április 14. 18.30
Orientale Lumen. A Szent Efrém kórus koncertje
Vendég: Dész László
- április 20. A La Pléiade Kórus (Franciaország) és a
Budapesti Monteverdi Kórus közös jótékonyági
koncertje
- április 22. Bach-stream
Rohmann Ditta csellókoncertje
- április 30. Brenner János emléknapi a Belvárosi
Főplébánián
- május 1. Brenner János boldoggá avatása
– zárándoklat Szombathelyre
- május 2-június 6. Jegyeskurzus
- május 17-21 Csiksomlyói zárándoklat

**ELŐZETES
REGISZTRÁCIÓ
SZÜKSÉGES:**
[www.facebook.com/
belvarosiplebaniaitemplom](http://www.facebook.com/belvarosiplebaniaitemplom)
vagy
www.belvarosiplebania.hu
06-20/775-3382

**2000 év 120 percben
időutazás
a Belvárosi Főplébánia
templomban
Kovács Gergely vezetésével
2018. 05. 04-én és 06. 29-én
pénteken 18 órától.**

Különleges háznézés
Szent Flórián és Péter-Pál napján,
melynek keretében a látogatók
megtekinthetik a templom legrejtettebb
kincseit és megtapasztalhatják
kiváló akusztikáját is.

Gyülekező 17 óra 45 perctől
a templom oldalbejáratánál, ahol
a pénztárban megvásárolható
a belépőjegy (2600 Ft/fő).
Gyermekeknek (szülői kísérettel)
14 éves korig most ingyenes és ez
alkalommal kedvezményesen (2000 Ft/fő)
léphetnek be a középiskolások is.

Kérjük, hozzon magával zseblámpát!

PESTI FŐTEMLŐM

Spirituális közösségi lap

IV. évf. 29. szám

A Belvárosi Nagyboldogasszony

Főplébánia lapja

Kiadja:

a

Belvárosi Főplébánia

Felelős kiadó:

Dr. Oszti Zoltán

Szerkesztő:

Bitter Lajos

Munkatársak:

Balogh Zoltán

Dr. Gesztesi-Tóth László

Herpy György

Kovács E. Gellért

Lektorálta:

Faga-Nagy Mária

Szerkesztőség:

Budapest 1056 Március 15. tér 2.

Tel/fax: 318 3108

E-mail: prorsus@t-online.hu

Megjelenik:

12 oldalon

Miserend:

Vasár- és ünnepnap:

8.30

10.00 ünnepi szentmise

16.00 olasz nyelvű szentmise

18.00 angol nyelvű szentmise

20.30 szentmise

Hétfő-szombat:

7.00

17.00 (szombatonként április 7-
től 18.00)

Folyamatos szentségimádás:

0-24

(A húsvéti szent háromnap
kivételével)

Regisztráció:

orokimadas.belvarosiplebania.hu